

ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ

Economic Factors Affecting the Inflation of the Lao PDR

ບັນຖົມ ມະນີລັດ¹, ຜິວຜ່ອງໃສ ສີຫາບັນທົມ², ມຸກດາວັນ ອາດສະຫມຸດ³, ຈິນດາລັກ ຖິນໄພສິນ⁴,
ບົດຄັດຫຍໍ້

ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ມີຈຸດປະສົງໃນການສຶກສາປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ. ໂດຍກຳນົດປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ດັ່ງນີ້: ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍ ແລະ ດັດຊະນິລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາແບບລາຍເດືອນຕັ້ງແຕ່ປີ 2015-2020 ລວມທັງໝົດແມ່ນ 72 ເດືອນ. ໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການວິເຄາະແບບສົມຜົນທົດຖອຍພະຫຸຄຸນດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍທີ່ສຸດ.

ຜົນການສຶກສາພົບວ່າການເຄື່ອນໄຫວຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ ແມ່ນປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງດຽວກັນກັບ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ໂດຍທີ່ອັດຕາແລກປ່ຽນເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໜ່ວຍ ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.013799 ໜ່ວຍ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໜ່ວຍ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 10.43932 ໜ່ວຍ. ການວິໄຈນີ້ຊ່ວຍໃນການແນະນຳທາງດ້ານນະໂຍບາຍເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ທີ່ຄຳນຶງຖືງປະລິມານເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງລະບົບ.

ຄຳສຳຄັນ: ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍ, ອັດຕາເງິນເຟີ້, ດັດຊະນິລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ

¹ ອາຈານສອນຄະນະເສດຖະສາດແລະບໍລິຫານທຸລະກິດ, ສາຂາການເງິນແລະການທະນາຄານ, ມຊ. Email: b.manirat@nuol.edu.la

² ນັກສຶກສາຄະນະເສດຖະສາດແລະບໍລິຫານທຸລະກິດ, ສາຂາການເງິນແລະການທະນາຄານ, ມຊ. Email: phiouphongsay@gmail.com

³ ນັກສຶກສາຄະນະເສດຖະສາດແລະບໍລິຫານທຸລະກິດ, ສາຂາການເງິນແລະການທະນາຄານ, ມຊ. Email: moukdavanhatsamoud@gmail.com

⁴ ອາຈານສອນຄະນະເສດຖະສາດແລະບໍລິຫານທຸລະກິດ, ສາຂາການເງິນແລະການທະນາຄານ, ມຊ. Email: chindaluck.thinphaisonh@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to study the economic factors that affect the inflation rate of Lao PDR. by studying the relevant factors that affect the inflation rate as a way to solve the problem of inflation by determining the factors that affect the inflation rate as follows: Exchange rates, interest rates, and consumer price indices using monthly Time Series Data from 2015- 2020, for a total of 72 months. This thesis tool is Multiple Regression Analysis with the smallest quadratic method.

The results of the study found that the movement of the inflation rate is changing in the same direction as the exchange rate, where the exchange rate increases by 1 unit, the inflation rate increases by 0.013799 units, and the interest rate increases by 1 unit, the inflation rate increases by 10.43932 units. This research helps in recommending a foreign exchange policy that takes into account the amount appropriate to the needs of the system.

Keyword: Exchange Rate, Interest Rate, Inflation Rate, Consumer Price Index

I. ບົດສະເໜີ

1.1 ທີ່ມາ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນຂອງບັນຫາ

ເງິນເຟີ້ເປັນບັນຫາທາງເສດຖະກິດຂອງແຕ່ລະປະເທດ ເນື່ອງຈາກເງິນເຟີ້ຈະໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນດ້ານສະຖຽນລະພາບທາງເສດຖະກິດ ເຊິ່ງເງິນເຟີ້ນັ້ນຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລະບົບເສດຖະກິດທີ່ກ່ຽວພັນກັບອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍ, ແລະ ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ. ເງິນເຟີ້ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາມີການແຂງຄ່າເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ແລະ ມີແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງອາດສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ປະເທດສູນເສຍຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນດ້ານລາຄາ ຫຼື ລາຍໄດ້ຈາກການສົ່ງອອກສິນຄ້າພາຍໃນທີ່ມີການປ່ຽນເປັນມູນຄ່າເປັນເງິນກີບຈາກເງິນຕາແມ່ນຫຼຸດລົງ, ເງິນເຟີ້ຍັງມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາດອກເບ້ຍ ຫມາຍເຖິງສິ່ງຜິດຕ້ອນດອກເບ້ຍທີ່ແທ້ຈິງຈະມີມູນຄ່າຫຼຸດລົງ ເນື່ອງຈາກດອກເບ້ຍທີ່ເຮົາໄດ້ຮັບແລ້ວນໍາເອົາໄປຊື້ສິນຄ້າຈະໄດ້ຈໍານວນສິນຄ້າທີ່ໜ້ອຍລົງ. ສາເຫດທີ່ເຮັດກໍ່ໃຫ້ເກີດອັດຕາເງິນເຟີ້ມີ 2 ປະເພດຄື: ດ້ານອຸປະສົງລວມ (demand-pull inflation) ແລະ ດ້ານຕົ້ນທຶນການຜະລິດ (cost-push inflation). ອັດຕາເງິນເຟີ້ດ້ານອຸປະສົງລວມ ແມ່ນເກີດຈາກລະບົບເສດຖະກິດມີຄວາມຕ້ອງການບໍລິໂພກສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການເພີ່ມຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການບໍ່ພຽງພໍຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການໃນລະບົບເສດຖະກິດ ຈຶ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຂາດດຸນເຮັດໃຫ້ລາຄາສິນຄ້າເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງອາດມາຈາກຫຼາຍສາເຫດເຊັ່ນ: ການປ່ຽນຂອງປະລິມານເງິນ, ການດໍາເນີນນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ. ສ່ວນພາວະເງິນເຟີ້ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກຕົ້ນທຶນການຜະລິດ ເປັນພາວະເງິນເຟີ້ທີ່ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຕົ້ນທຶນການຜະລິດ, ສາເຫດເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນເພີ່ມຂຶ້ນອາດເນື່ອງມາຈາກການຮຽກຮ້ອງຂຶ້ນຄ່າຈ້າງແຮງງານ ຫຼື ສາເຫດມາຈາກປັດໄຈອື່ນທີ່ເຮັດໃຫ້ອຸປະທານລວມຫຼຸດລົງ (ນໍ້າເຜິງ ສິນບົວ,2006)

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ນໍາເຂົ້າສິນຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຕ່າງໆ ຈາກຕ່າງປະເທດຫຼາຍກວ່າການສົ່ງອອກ ເນື່ອງຈາກກໍາລັງການຜະລິດພາຍໃນປະເທດບໍ່ພຽງພໍຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການຊົມໃຊ້ຂອງປະຊາຊົນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຈາກອາດິດທີ່ຜ່ານມາ. ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນໍາເຂົ້າສິນຄ້າຈາກປະເທດໃກ້ຄຽງເປັນຫຼັກບໍ່ວ່າຈະເປັນສິນຄ້າອຸປະໂພກ ແລະ ບໍລິໂພກຕ່າງໆ ເພື່ອສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການຊົມໃຊ້ພາຍໃນປະເທດ. ສປປ ລາວ ກໍ່ນັບເປັນປະເທດໜຶ່ງ ທີ່ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍຕົວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນອັດຕາທີ່ສູງ ເມື່ອທຽບກັບປະເທດສ່ວນໃຫຍ່ ໃນພາກພື້ນອາຊີດ້ວຍກັນ ໂດຍມີສາເຫດມາຈາກການທີ່ ສປປ ລາວ ຍັງມີຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ແຫລ່ງນໍ້າທໍາມະຊາດ ທີ່ພັດທະນາເປັນພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ເຖິງ 30,000 ເມກາວັດ ໃນທົ່ວປະເທດ. ອັດຕາເງິນເຟີ້ຄາດວ່າຈະສະເລ່ຍ 4-5% ໃນປີ 2015 ເພີ່ມຂຶ້ນເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2014 ຍ້ອນການເຕີບໂຕຊ້າລົງຂອງລາຄາອາຫານ ແລະ ການຫຼຸດລົງຂອງລາຄານໍ້າມັນ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ລາຄາສະບຽງອາຫານໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 7% ໃນປີ 2014 ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2013 ລາຄານໍ້າມັນໄດ້ຫຼຸດລົງເພີ່ມເຕີມ 0.8% ໃນປີ 2014 ການຂາດດຸນງົບປະມານຄາດວ່າຈະຫຼຸດລົງເລັກນ້ອຍເຖິງ 4.2% ໃນປີ ງົບປະມານ 2014 ຫາ 2015 ເນື່ອງຈາກການຄວບຄຸມການໃຊ້ຈ່າຍ.

ຈາກງານວິໄຈທີ່ຜ່ານມາເຫັນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ໄປໃນທິດທາງບວກ (S.Monfared,2017; ລັດໄຊ ພິເສດສູນທອນ, 2006; ຈິນວີ ຈະຣຸວະດີລັດ, 2007) ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ງານວິໄຈຂອງ (ພັດສະນີ ເລີດນາມສະກຸນ, 2010) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີຄວາມສໍາພັນໄປໃນທິດທາງລົບ ແລະ

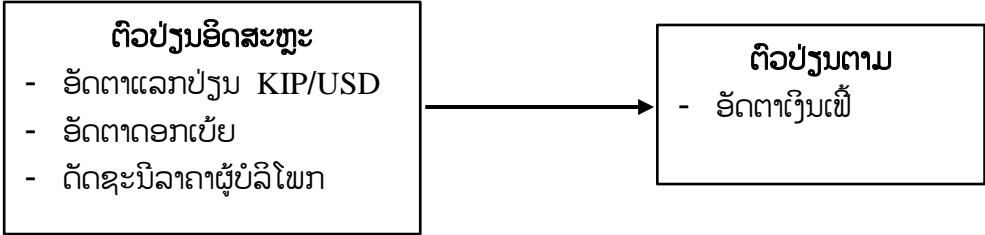
ງານວິໄຈຂອງ (ອ່ອນສີ, 2014) ບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນ. ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ມີຄວາມສໍາພັນທາງບວກ (ນໍ້າເຜິ້ງ ສິນບົວ, 2006) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີຄວາມສໍາພັນໄປໃນທິດທາງບວກ. ນອກນີ້ຍັງພົບວ່າ ອັດຕາດອກເບ້ຍສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໄປໃນທິດທາງບວກ (ອັດສະລະ ນໍ້າເມືອງລັກ, 2018) ແຕ່ກົງກັນຂ້າມງານວິໄຈຂອງ (ພິຈັນນິ ເລີດນາມເຊິດສະກຸນ, 2012; ພັດສະນິ ເລີດນາມສະກຸນ, 2010) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີຄວາມສໍາພັນໄປໃນທິດທາງລົບ ສໍາຫຼັບງານວິໄຈຂອງ (ວິທານ ລິອາພອນ, 2009) ບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນ.

ຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວເຫັນໄດ້ວ່າປັດໄຈເສດຖະກິດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ທີ່ບໍ່ສາມາດສະຫລຸບໄດ້ວ່າມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງໃດລວມມີປັດໄຈທີ່ກ່ຽວຂ້ອງບໍ່ວ່າຈະເປັນ: ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກພາຍໃນປະເທດ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ວິໄຈຈຶ່ງສຶກສາປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວໃນຊຸມປີ 2015 ຫາ 2020 ເພື່ອໃຫ້ເຫັນການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ຕົວຂັບເຄື່ອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດອັດຕາເງິນເຟີ້.

1. ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາ

- ເພື່ອສຶກສາປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້.

ຂອບແນວຄວາມຄິດ

II. ວິທີການສຶກສາ

2.1 ແບບຈໍາລອງ ແລະ ຕົວປ່ຽນທີ່ໃຊ້ໃນການຄົ້ນຄວ້າ

ນໍາໃຊ້ແບບຈໍາລອງແມ່ນນໍາໃຊ້ Time Series Model ໂດຍມີການກວດສອບຄວາມນັ່ງຂອງຂໍ້ມູນ (Stationary) ຫຼື (Unit Root Test) ໂດຍນໍາໃຊ້ Augmented Dickey Fuller (ADF), ການສ້າງສົມຜົນ ຜົນກະທົບຂອງປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດຕໍ່ກັບອັດຕາເງິນເຟີ້ ທີ່ສະແດງເຖິງຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນຕາມ ແລະ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແບບຈໍາລອງເພື່ອຊອກຫາຄ່າສໍາປະສິດ. ການວິເຄາະຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໃຊ້ຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາເປັນລາຍເດືອນ ເລີ່ມແຕ່ເດືອນ ມັງກອນ 2015 ຫາ ເດືອນ ທັນວາ 2020 ໂດຍການນໍາໃຊ້ໂປຣແກຣມທາງສະຖິຕິ

ດັ່ງນັ້ນ, ເຮົາສາມາດຂຽນສົມຜົນ ແລະ ແບບຈໍາລອງທີ່ສະແດງເຖິງການພົວພັນຂໍ້ມູນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນທັງສອງໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$INF = \beta_0 + \beta_1 LIR + \beta_2 EXR + \beta_3 CPI + \epsilon_{it}$$

ໂດຍທີ່:

INF: Inflation ແມ່ນອັດຕາເງິນເຟີ້ ໂດຍການຄຳນວນແບບຖົ່ວສະເລັຍແບບລາຍເດືອນ⁸

FIR: Fixed interest rate ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳໃນໄລຍະ 1 ເດືອນ⁹

EXR: Exchange rate ແມ່ນອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງເງິນກີບແລະໂດລາສະຫະລັດອາເມລິກາ ໂດຍການຄຳນວນແບບຖົ່ວສະເລັຍແບບລາຍເດືອນ¹⁰

CPI: Consumer Price Index ແມ່ນດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ໂດຍການຄຳນວນແບບຖົ່ວສະເລັຍແບບລາຍເດືອນ¹¹

β_0 : ແມ່ນ ຄ່າສຳປະສິດຂອງຄ່າຄົງທີ່

β_1 : ແມ່ນ ຄ່າສຳປະສິດຂອງຕົວແປອິດສະຫຼະໂດຍ i ມີຄ່າຕັ້ງແຕ່ 1-3

ϵ : ແມ່ນ ຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນ

1. ສະຖິຕິເຊິ່ງພັນລະນາ (Descriptive)

ການນຳໃຊ້ສະຖິຕິເຊິ່ງພັນລະນາ ແມ່ນການວິເຄາະຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ເພື່ອອະທິບາຍຄ່າຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ: ການຫາຄ່າສະເລ່ຍ (Mean), ຄ່າມັດສະຍະຖານ (Median), ຄ່າສູງສຸດ (Maximum), ຄ່າຕໍ່າສຸດ (Minimum) ແລະ ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຖານ (Standard Deviation).

2. ການວິເຄາະຄວາມສຳພັນແບບເສັ້ນຊື່ລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນ

ການວິເຄາະຄວາມສຳພັນຂອງຕົວປ່ຽນທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາໂດຍການສ້າງຕາຕະລາງ ເມຕຣິກສຳພັນ (Correlation Matrix) ເພື່ອປ້ອງກັນການເກີດ Multicollinearity ຄືການມີສະຫະສຳພັນ (Correlation Coefficient (r) ກັນເອງລະຫວ່າງ 2 ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະມີຄວາມສຳພັນກັນໃນລະດັບທີ່ສູງ ອາດສົ່ງຜົນໃຫ້ສົມຜົນທີ່ໃຊ້ໃນການພະຍາກອນຕົວປ່ຽນຕາມມີຄວາມຄາດເຄື່ອນ ໂດຍປົກກະຕິຄ່າສຳປະສິດສະຫະສຳພັນມີຄ່າຢູ່ລະຫວ່າງ -1.0 ຫາ +1.0

3. ສະຖິຕິສົມຜົນຖົດຖອຍພະຫຸຄຸນ (Correlation Regression Analysts)

1) ວິທີການທົດສອບຄວາມນັ່ງຂອງຂໍ້ມູນ (Unit Root Test)

ການທົດສອບຄວາມນັ່ງຂອງຂໍ້ມູນ (Stationary) ແມ່ນຈະໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການທົດສອບ Unit Root Test ແບບ Augmented Dickey – fuller (ADF) ຂອງ Dickey & fuller, 1979) ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ການທົດສອບ Unit Root ຕາມແບບຕາມແບບຂອງ ADF ແມ່ນຈະໄດ້ຮັບການທົດສອບທັງສອງລະດັບຄື: ທົດສອບລະດັບ Level(0) ແລະ First Different I(1) ໂດຍຄຳນຶງເຖິງການປ່ຽນແປງຂອງຂໍ້ມູນໃນຮູບແບບຂອງ Intercept ແລະ Intercept & Trend ໂດຍນຳໃຊ້ໂປຣແກຣມທາງສະຖິຕິ. ຂໍ້ມູນບໍ່ມີຄວາມນັ່ງທີ່ລະດັບ Level ເຊິ່ງຕ້ອງໄດ້ເຮັດການທົດສອບແບບດຽວກັນໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປທີ່ລະດັບ First Difference ສົມຜົນການທົດສອບ Unit Root ສາມາດຂຽນໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$\Delta y_t = \alpha_0 + \theta y_{t-1} - \sum_{t=1}^p \beta_i \Delta y_{t-1} + \epsilon_t$$

$$\Delta y_t = \alpha_0 + \alpha_2 t + \theta y_{t-1} + \sum_{t=1}^p \beta_i \Delta y_{t-1} + \epsilon_t$$

ສຳລັບສົມມຸດຖານການທົດສອບ Unit Root ໃນຕົວແປ Y_t ໄດ້ແກ່:

⁸ <http://www.bol.gov.la/inflation>

⁹ <http://www.bol.gov.la/swapRate>

¹⁰ <http://www.bol.gov.la/ExchangRate.php>

¹¹ <http://www.bol.gov.la/inflation>

$H_0: \theta=0$ Y_t ຂໍ້ມູນບໍ່ຄົງທີ່ (Non-stationary) ຫຼື ມີ Unit Root

$H_1: \theta \neq 0$ Y_t ຂໍ້ມູນຄົງທີ່ (Stationary) ຫຼື ບໍ່ມີ Unit Root

ຫາກຜົນການທົດສອບຍອມຮັບສົມມຸດຖານຫຼັກ ຫຼື H_0 ສະແດງວ່າຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາດັ່ງກ່າວມີ Unit Root ຫຼື ມີລັກສະນະບໍ່ຄົງທີ່ (Non-stationary) ແຕ່ຖ້າຜົນການທົດສອບປະຕິເສດສົມມຸດຖານຫຼັກ H_0 ຫຼື ຍອມຮັບ H_1 ສະແດງວ່າຂໍ້ມູນອະນຸກົມບໍ່ມີ Unit Root ຫຼື ມີລັກສະນະຄົງທີ່ (Stationary).

2) ວິທີທົດສອບຄວາມສໍາພັນດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວ (Co-integration - the Johansen Test)

ການໃຊ້ຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາ (Time Series Data) ທີ່ບໍ່ຄົງທີ່ໃນການການວິເຄາະສົມຜົນແບບຖົດຖອຍ ອາດເກີດບັນຫາຄວາມສໍາພັນທີ່ບໍ່ແນ່ນອນຂອງຕົວປ່ຽນໃນແບບຈໍາລອງ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາທີ່ບໍ່ຄົງທີ່ອາດມີຄວາມສໍາພັນກັນໃນໄລຍະຍາວ (Long Run Relationship) ຫາກເຫັນວ່າຄ່າຜິດດ່ຽງ (Deviation) ທີ່ອອກຈາກຄວາມສໍາພັນທີ່ສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວມີລັກສະນະນັ່ງ ຄວາມສໍາພັນລັກສະນະດັ່ງກ່າວເອີ້ນວ່າ Cointegration (Engle and Granger, 1987). ດັ່ງນັ້ນ, ການທົດສອບ Cointegration (Cointegration Test) ແມ່ນການທົດສອບຄວາມນັ່ງຂອງຄ່າຜິດດ່ຽງທີ່ໄດ້ຈາກການປະເມີນຄ່າຄວາມສໍາພັນທີ່ສົມດຸນໃນໄລຍະຍາວ (Long-Run Equilibrium Relationship) ຂອງຕົວປ່ຽນອະນຸກົມເວລາທີ່ບໍ່ຄົງທີ່ ຫາກຕົວປ່ຽນອະນຸກົມເວລາມີ Cointegration ສະແດງວ່າຕົວປ່ຽນດັ່ງກ່າວມີຄວາມສໍາພັນກັນໃນໄລຍະຍາວ.

4. ປະຊາກອນ ແລະ ກຸ່ມຕົວຢ່າງ

ຂໍ້ມູນທີ່ນໍາມາສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນການສຶກສາດ້ານຂໍ້ມູນປະລິມານເພື່ອສຶກສາຕົວປ່ຽນດ້ານຄວາມສໍາພັນຕົວປ່ຽນຕາມ (ອັດຕາເງິນເຟີ້ INF) ແລະ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ (ອັດຕາແລກປ່ຽນ EXR, ອັດຕາດອກເບ້ຍ FIR ແລະ ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ CPI) ເຊິ່ງໃຊ້ຂໍ້ມູນແບບລາຍເດືອນລວມ 72 ເດືອນ. ຕັ້ງແຕ່ປີ 2015-2020 ແລະໃຊ້ແບບຈໍາລອງທາງເສດຖະມິຕິ, ສົມຜົນຖົດຖອຍແບບຫຼາຍຕົວປ່ຽນ

III. ຜົນຂອງການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ການອະທິບາຍຜົນ

1. ຜົນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ກ. ຜົນການວິເຄາະສະຖິຕິແບບພັນລະນາ (Descriptive Statistics)

	EXR	CPI	INF	FIR
Mean	8,431.633	108.7364	2.517222	3.265938
Median	8,279.780	104.9450	1.895000	3.030000
Maximum	9,269.372	124.9000	10.40000	5.390000
Minimum	8,077.100	99.89000	-0.030000	2.990000
Std. Dev.	349.6084	8.000491	1.955753	0.683442
Skewness	0.878855	0.939870	1.544492	2.667001
Kurtosis	2.543218	2.527634	5.568572	8.220143
Jarque-Bera	9.894580	11.26965	48.41813	167.1044
Probability	0.007103	0.003571	0.000000	0.000000
Sum	607,077.6	7,829.020	181.2400	235.1476
Sum Sq. Dev.	8,678,050.	4,544.557	271.5728	33.16359
Observations	72	72	72	72

ສ່ວນຮ້ອຍຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນແຕ່ລະເດືອນໃນຮອບ 6 ປີທີ່ຜ່ານມາມີການບັນທຶກຂຶ້ນໂດຍພາບລວມມີຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 8,431.63 (KIP/USD), ມີຄ່າສູງສຸດເທົ່າກັບ 9,269.37 (KIP/USD), ມີຄ່າຕໍ່າສຸດເທົ່າກັບ 8,077.10 (KIP/USD) ແລະ ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ 349.61 ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າສ່ວນຮ້ອຍຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຜັນຜວນທີ່ສູງ ເຫັນໄດ້ວ່າຕະຫຼອດ 6 ປີຜ່ານມາ ອັດຕາແລກປ່ຽນມີການເໜັງຕີງຢູ່ທີ່ລະດັບ 14.76%.

ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກຂອງ ສປປ ລາວ ແບບລາຍເດືອນໃນຮອບ 6 ປີທີ່ຜ່ານມາມີການບັນທຶກຂຶ້ນໂດຍພາບລວມມີຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 108.73 ຕໍ່ຄົນ, ມີຄ່າດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ສູງສຸດເທົ່າກັບ 124.90 ຕໍ່ຄົນ, ມີຄ່າດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI) ຕໍ່າສຸດເທົ່າກັບ 99.89 ຕໍ່ຄົນ ແລະ ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ 8.0 ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກເປັນຕົວທີ່ໃຊ້ວັດຂະໜາດຂອງເສດຖະກິດຂອງປະເທດລາວ. ຖ້າພິຈາລະນາຈາກ 6 ປີທີ່ຜ່ານມາເຫັນໄດ້ວ່າມີການເຄື່ອນໄຫວຂອງລາຄາດັດຊະນີຜູ້ບໍລິໂພກຢູ່ທີ່ລະດັບ 25.03%

ອັດຕາເງິນເຟີ້ແຕ່ລະເດືອນໃນຮອບ 6 ປີທີ່ຜ່ານມາມີການບັນທຶກຂຶ້ນໂດຍພາບລວມມີຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 2.52% ຕໍ່ເດືອນ, ມີຄ່າສູງສຸດເທົ່າກັບ 10.40% ຕໍ່ເດືອນ, ມີຄ່າຕໍ່າສຸດເທົ່າກັບ (0.03)% ຕໍ່ເດືອນ ແລະ ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ 1.96. ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າຊ່ອງຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ຢູ່ລະຫວ່າງ 0.03% – 10.40%

ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳໜຶ່ງເດືອນສະກຸນເງິນກີບຂອງລູກຄ້າທົ່ວໄປຂອງທະນາຄານທຸລະກິດທົ່ວລະບົບທີ່ນຳມາວິເຄາະແບບລາຍເດືອນໃນຮອບ 6 ປີທີ່ຜ່ານມາ. ໂດຍພາບລວມມີຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 3.27% ຕໍ່ເດືອນ, ມີຄ່າສູງສຸດເທົ່າກັບ 5.39% ຕໍ່ເດືອນ, ມີຄ່າຕໍ່າສຸດເທົ່າກັບ 2.99% ຕໍ່ເດືອນ ແລະ ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ 0.68 ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າອັດຕາດອກເບ້ຍສະກຸນເງິນກີບຂອງ ແມ່ນຢູ່ໃນອັດຕາຜົນຕອບແທນທີ່ຕໍ່າພໍສົມຄວນເມື່ອທຽບກັບອັດຕາເງິນເຟີ້.

ຂ. ການວິເຄາະຄວາມສຳພັນເສັ້ນຊື່ລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນ (Correlation)

ເພື່ອຈະທົດສອບປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດເຊັ່ນ: ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ເຊິ່ງຈະໄດ້ນຳໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງ Regression ແບບວິທີ (Co-integration) ເພື່ອເຮັດການທົດສອບຄວາມສຳພັນທີ່ມີຜົນໄລຍະຍາວ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີການທົດສອບ Multicollinearity ເພື່ອສະແດງຜົນຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະວ່າຜົນການວິເຄາະຈະມີຄວາມສຳພັນກັນໃນລະດັບທີ່ສູງ ເຊິ່ງອາດສົ່ງຜົນໃຫ້ສົມຜົນທີ່ໃຊ້ໃນການພະຍາກອນຕົວປ່ຽນຕາມມີຄວາມຄາດເຄື່ອນ ໂດຍປົກກະຕິທີ່ສາມາດຍອມໄດ້ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນກັນບໍ່ເກີນ 0.8 (ນ້ຳເຜິ້ງ ສິນບົວ, 2006; Gujarati, D.N. Basic Econometrics. 5th Edition, Singapore : McGraw-Hill, 2003; Wooldridge, J. M. Introduction Econometric : A Modern Approach. 3rd Edition, Mason : Thomson Higer Education, 2006).

Covariance Correlation	INF	CPI	EXR	FIR
INF	1			
CPI	1.072752	1		
EXR	423.4951	319.1101	1	
	0.628097	0.115695		

FIR	-0.292469	3.469563	-84.44709	
	-0.221890	0.643473	-0.358406	1

ຈາກຜົນການທົດສອບບັນຫາ Multicollinearity ເຫັນວ່າ ບໍ່ມີຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະໃດທີ່ມີຄວາມສໍາພັນທາງສະຖິຕິທີ່ລະດັບ 0.05 (Correlation Coefficients) ແລະ ລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທີ່ 95% ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະບໍ່ເກີດບັນຫາສະພາວະຮ່ວມ ຈຶ່ງບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງຕັດຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະຕົວໃດອອກ.

ຄ. ການທົດສອບຄວາມນັ່ງຂອງຕົວແປທີ່ນໍາມາສຶກສາ (Unit Root Test)

Variable	Level ຫຼື I(0)					
	Lags Order	t-statistics	P-Value*	R-squared	Adjusted R-squared	Durbin-Watson stat
CPI	11	-1.770796	0.7085	0.070047	0.042695	1.966101
EXR	11	-0.369261	0.9869	0.355057	0.325741	1.924662
FIR	11	-2.843248	0.1880	0.736899	0.679017	1.793757
INF	11	-2.988369	0.1429	0.295397	0.263370	2.060868

ຈາກການທົດສອບຄວາມນັ່ງຂອງຂໍ້ມູນຕົວປ່ຽນ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI), ອັດຕາແລກປ່ຽນ (EXR), ອັດຕາດອກເບ້ຍ (FIR) ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ (INF) ໃນລະດັບ Level ຫຼື I(0) ເຊິ່ງເຫັນວ່າບໍ່ມີຄວາມນັ່ງໃນລະດັບ Level I(0) ຈາກຄ່າຂອງ P-Value ຍັງສູງກວ່າລະດັບຄວາມສໍາຄັນ 0.05 ສະແດງວ່າຂໍ້ມູນຍັງບໍ່ນັ່ງ (Non-Stationary) ຫຼື ຍັງມີ Unit Root ໝາຍຄວາມວ່າຂໍ້ມູນທີ່ນໍາມາຍັງບໍ່ສາມາດທົດສອບຄວາມສໍາພັນຂອງຕົວປ່ຽນຕາມສົມຜົນຖົດຖອຍໄດ້ທັນທີ. ດັ່ງນັ້ນ, ການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຂໍ້ມູນມີຄວາມນັ່ງຈຶ່ງຈໍາເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ນໍາເອົາຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໄປທົດສອບ Order of Integration ໃນລະດັບທີ່ສູງຂຶ້ນ ໂດຍທີ່ມີການຫາຜົນຕ່າງໆໃນລະດັບ 1st Difference ຫຼື I(1) ເຊິ່ງສາມາດສະແດງຜົນທົດສອບໄດ້ໃນຕາຕະລາງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

Variable	Frist Difference ຫຼື I(1)					
	Lags Order	t-statistics	P-Value*	R-squared	Adjusted R-squared	Durbin-Watson stat
CPI	11	-8.322505	0.0000	0.508308	0.493631	1.999754
EXR	11	-5.820900	0.0000	0.336459	0.316651	1.915277
FIR	11	-8.755165	0.0000	0.865440	0.839056	1.925584
INF	11	-8.598522	0.0000	0.737846	0.725746	2.052916

ຈາກການທົດສອບຄວາມນັ່ງຂອງຂໍ້ມູນຕົວປ່ຽນ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI), ອັດຕາແລກປ່ຽນ (EXR), ອັດຕາດອກເບ້ຍ (FIR) ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ (INF) ໃນລະດັບ 1st Difference ຫຼື I(1) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ P-Value ຂອງຕົວປ່ຽນທັງໝົດ ແມ່ນມີຄ່າລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.000 ແລະ ມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທີ່ລະດັບ 100% ແລະ ຄ່າສະຖິຕິ T-test ຍັງມີຄ່າວິກິດໜ້ອຍກວ່າ Mackinnon Critical ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນການປະຕິເສດສົມມຸດຖານຫຼັກຄື ຕົວປ່ຽນມີລັກສະນະນັ່ງ ຫຼື ບໍ່ມີ Unit Root ທີ່ລະດັບ 1st Difference.

ງ. ການທົດສອບຄວາມສຳພັນດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວ (Co-integration) ໂດຍນຳໃຊ້ວິທີຂອງ Johansen

Levels Equation

Case 2: Restricted Constant and No Trend

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
EXR	0.013799	0.003346	4.123900	0.0001
FIR	10.43932	1.892606	5.515845	0.0000
C	-42.63719	30.93669	-1.378208	0.1729

EC = CPI - (0.0138*EXR + 10.4393*FIR - 42.6372)

F-Bounds Test

Null Hypothesis: No levels relationship

Test Statistic	Value	Signif.	I(0)	I(1)
Asymptotic: n=1000				
F-statistic	5.992340	10%	2.63	3.35
k	2	5%	3.1	3.87
		2.5%	3.55	4.38
		1%	4.13	5
Finite Sample: n=70				
Actual Sample Size	70	10%	2.73	3.445
		5%	3.243	4.043
		1%	4.398	5.463

ECM Regression

Case 2: Restricted Constant and No Trend

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(FIR)	0.380347	1.465949	0.259454	0.7961
D(FIR(-1))	-3.881555	1.640719	-2.365765	0.0210
CointEq(-1)*	-0.303695	0.060627	-5.009284	0.0000
R-squared	0.271950	Mean dependent var		-0.118000
Adjusted R-squared	0.250217	S.D. dependent var		2.990133
S.E. of regression	2.589156	Akaike info criterion		4.782453
Sum squared resid	449.1498	Schwarz criterion		4.878817
Log likelihood	-164.3858	Hannan-Quinn criter.		4.820730
Durbin-Watson stat	2.108785			

* p-value incompatible with t-Bounds distribution.

F-Bounds Test		Null Hypothesis: No levels relationship		
Test Statistic	Value	Signif.	I(0)	I(1)
F-statistic	5.992340	10%	2.63	3.35
k	2	5%	3.1	3.87
		2.5%	3.55	4.38
		1%	4.13	5

ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ອັດຕາເງິນເຟີ້ (INF) ຂຶ້ນຢູ່ກັບອັດຕາແລກປ່ຽນ (EXR) ທີ່ລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.0001, ຢູ່ໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99%. ການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ (EXR) ສິ່ງຜົນທາງບວກຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.013799 ໝາຍຄວາມວ່າ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ 1 ຫົວໜ່ວຍ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.013799 ໜ່ວຍ ເມື່ອມີການກຳນົດຕົວປ່ຽນອື່ນໆຄົງທີ່, ອັດຕາດອກເບ້ຍໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ມີຄ່າ 0.0000, ຢູ່ໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 100%. ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກ (FIR) 1 ຫົວໜ່ວຍ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 10.43932 ໜ່ວຍ.

1. ການອະທິບາຍຜົນ

ຈາກການສຶກສາພົບວ່າ ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມຕ້ອງການນໍາໃຊ້ເງິນຕາຕ່າງປະເທດຂອງປະຊາຊົນ ເຮັດໃຫ້ການຈໍລະຈອນເງິນຕາຕ່າງປະເທດໃນບົບເສດຖະກິດບໍ່ພຽງຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການ ສິ່ງຜົນໃຫ້ເກີດມີຊ່ອງວ່າງໃນການກຳນົດອັດຕາແລກປ່ຽນໃນຕະຫຼາດນອກທີ່ສູງເກີນໄປ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ. ຈາກແຕ່ກ່ອນ 800,000 ກີບ ແລກໄດ້ 100\$ ແຕ່ປັດຈຸບັນ 1,700,000 ກີບ ແລກໄດ້ 100\$. ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນເປັນເທົ່າຕົວ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບບຸນວິໄຈຂອງ (ຈັນວິ ຈະຣຸວະດີລັດ, 2007; S.Monfared, 2017).

IV. ສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

1. ສະຫຼຸບ

ຜົນການສຶກສາພົບວ່າໃນຕະຫຼອດ 6 ປີຜ່ານມາ ອັດຕາແລກປ່ຽນມີການເໜັງຕີງຢູ່ທີ່ລະດັບ 14.76%, ລາຄາດັດຊະນີຜູ້ບໍລິໂພກມີການເໜັງຕີງຢູ່ທີ່ລະດັບ 25.03%, ຊ່ອງຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ຢູ່ລະຫວ່າງ 0.03% – 10.40% ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກປະຈຳຫນຶ່ງເດືອນສະເລ່ຍ 3.27%. ຈາກການທົດສອບຄວາມນຶ່ງຂອງຂໍ້ມູນພົບວ່າທຸກຕົວປ່ຽນແມ່ນມີຄວາມນຶ່ງຢູ່ທີ່ລະດັບ 1st Difference ຫຼື I(1) ແລະການທົດສອບບັນຫາ Multicollinearity ເຫັນວ່າບໍ່ມີຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະໃດທີ່ມີຄວາມສໍາພັນທາງສະຖິຕິທີ່ລະດັບ 0.05 (Correlation Coefficients) ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທີ່ 95%. ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະບໍ່ເກີດບັນຫາສະພາວະຮ່ວມ ຈຶ່ງບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງຕັດຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະຕົວໃດອອກ.

ຜົນການສຶກສາພົບວ່າການເຄື່ອນໄຫວຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ ແມ່ນປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງດຽວກັນກັບ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ໂດຍທີ່ອັດຕາແລກປ່ຽນເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໜ່ວຍ ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.013799 ໜ່ວຍ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໜ່ວຍ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 10.43932 ໜ່ວຍ.

2. ຂໍ້ສະເໜີແນະ

1) ສະເໜີແນະຕໍ່ການອອກນະໂຍບາຍ: ສາມາດນຳເອົາຜົນການວິໄຈຄັ້ງນີ້ເປັນແນວທາງເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນໃນການອອກຍຸດທະສາດ ແລະ ກຳນົດນະໂຍບາຍຕ່າງໆກ່ຽວກັບການກຳນົດອັດຕາດອກເບ້ຍ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບເສດຖະກິດຕົວຈິງ.

2) ສະເໜີແນະຕໍ່ຜູ້ຄົນຄວ້າຕໍ່ໄປ: ວ່າຈະມີຂໍ້ມູນ ແລະ ຕົວປ່ຽນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜົນການສຶກສາປ່ຽນແປງໄປຈາກການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະຖານະການ. ໃນການວິໄຈຄັ້ງນີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີວິເຄາະແບບເບິ່ງຄວາມສຳພັນທັງໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ໃນການສຶກສາຄັ້ງຕໍ່ໄປຜູ້ວິໄຈແນະນຳໃຊ້ລອງປ່ຽນການວິເຄາະແບບໃໝ່ ເພື່ອໃຫ້ເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງ ແລະ ຄວາມຊັດເຈນຂຶ້ນ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- ຈັນວິ ຈະຣຸວະດີລັດ. (2007). “ສຶກສາກົນໄກການເຮັດວຽກຂອງນະໂຍບາຍການເງິນ ແລະ ການໃຊ້ນະໂຍບາຍດ້ານອັດຕາດອກເບ້ຍຂອງທະນາຄານແຫ່ງປະເທດໄທ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້.” (ວິທະຍານິພົນປະລິນຍາໂທ). ມະຫາວິທະຍາໄລ ລາມຄຳແຫງ, ປະເທດໄທ.
- ນ້ຳເຜິງ ສິນບົວ. (2006). “ສຶກສາກ່ຽວກັບ ປັດໄຈທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນປະເທດໄທ.” (ວິທະຍານິພົນປະລິນຍາໂທ). ມະຫາວິທະຍາໄລ ລາມຄຳແຫງ, ປະເທດໄທ.
- ພິຈັນນິ ເລີດນາມເຊີດສະກຸນ. (2012), ສຶກສາກ່ຽວກັບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ. ພັດສະນິ ເລີດນາມສະກຸນ. (2010). “ສຶກສາກ່ຽວກັບ ປັດໄຈທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນໃນປະເທດໄທ.” (ວິທະຍານິພົນປະລິນຍາໂທ). ມະຫາວິທະຍາໄລກຸງເທບ, ປະເທດໄທ.
- ລັດໄຊ ພິເສດສູນທອນ. (2006). “ສຶກສາກ່ຽວກັບ ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ລະດັບຜົນຜະລິດພາຍໃຕ້ລະບົບອັດຕາແລກປ່ຽນລອຍຕົວແບບຈັດການ.” (ວິທະຍານິພົນປະລິນຍາໂທ). ມະຫາວິທະຍາໄລ ກະເສດສາດ, ທະເທດໄທ.
- ວິຫານ ລິອາພອນ. (2009). “ສຶກສາກ່ຽວກັບປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາການປ່ຽນແປງຂອງ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ ຂອງທະນາຄານຄ້າໃນປະເທດໄທ.” (ວິທະຍານິພົນປະລິນຍາໂທ). ມະຫາວິທະຍາໄລການຄ້າ, ປະເທດໄທ.
- ອ່ອນສີ. (2014), ວິເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນບາດ ແລະ ເງິນໂດລາສະຫະລັດໃນ ສປປ ລາວ. ໂຄງການບົດຈົບຊັ້ນປະລິນຍາຕີ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.
- ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສະຖິຕິອັດຕາເງິນເຟີ້ - ອັດຕາດອກເບ້ຍ - ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນໄດ້ ມາຈາກທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ <https://www.bol.gov.la/inflation>, <https://www.adb.org>, https://rtm.org.la/wp-content/uploads/2017/08/8th-NSEDP-2016-2020_LAO.pdf, <http://www.worldbank.org>.
- S.Monfared. (2017) ສຶກສາກ່ຽວກັບ ຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນປະເທດອີຣ່ານ, (*European Journal of Sustainable Development*)